

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Lantos Bálint Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a Madák Ügyvédi Iroda által képviselt **I.rendű alperes neve** (címe) I. rendű és a személyesen eljáró **II.rendű alperes neve** (címe) II. rendű alperesek ellen szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a.....Törvényszék 2017. július 3-án kelt .../11. számú ítélete ellen a felperes által 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

### **í t é l e t e t:**

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### **Indokolás**

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és II. rendű alperes, mint hitelfelvevők és zálogkötelezettek 2007. augusztus 27-én hitel és zálogszerződést kötöttek ... svájci frank magánhitelhez az I. rendű alperessel, mint hitelnyújtóval és zálogkötelezettel, aki magáncélú felhasználásra 50.100 CHF, legfeljebb 7.000.000 forint kölcsön nyújtását vállalta a részükre. A hitelfelvevőket a szerződés alapján terhelő kötelezettségek biztosítékaul a közös tulajdonukban álló ... szám alatti ingatlanra az I. rendű alperes javára jelzálogjogot alapítottak.

A kölcsön folyósításának feltételeként a szerződés 5.3. pontja - egyebek mellett - előírta a hitelfelvevők szerződésen alapuló egyoldalú kötelezettségvállalását tartalmazó közokirat átadását a bank részére.

A felek szerződésének részévé vált üzletszabályzat 5.2.1. pontja szerint az ügyfél a hitelszerződés alapján lehívott kölcsön folyósításának és törlesztésének időpontja, valamint az ügyfél fennálló tartozása tekintetében a bank e célra szolgáló nyilvántartásait (üzleti könyveit) és nyilatkozatait irányadónak és hitelesnek fogadja el.

Az üzletszabályzat 6.2.4.c) pontja arról rendelkezett, hogy a bank a hitelszerződés azonnali hatályú felmondási jogának megnyíltával, a felmondás elkerülése érdekében előírhatja, hogy az ügyfél a hitelszerződésből fakadó tartozását - saját költségére - közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozattal ismerje el.

A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 209/A.§ (2) bekezdése és a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999.(II.5.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.) 1.§ (1) bekezdés b) és j) pontja alapján kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a kölcsönszerződés 5.3. pontjának idézett rendelkezése, továbbá az üzletszabályzat 5.2.1. pontjának és 6.2.4.c) pontjának tisztességtelenség miatti érvénytelenségét. A II. rendű alperest ennek tűrésére kérte kötelezni. Álláspontja szerint a kifogásolt szerződési kikötések egyoldalúan a fogyasztó hátrányára változtatják meg a bizonyítás terhét, azt a fogyasztóra telepítik azzal, hogy kötelezővé teszik a közjegyzői okiratba foglalást és a bank nyilvántartásait rendelik a követelés mindenkor összege tanúsításaként irányadónak, és azzal szemben a fogyasztóra hárul az ellenbizonyítás terhe.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Elsősorban arra hivatkozott, hogy a támadott szerződési kikötéseket jogszabályi előírásnak megfelelően határozták meg, emiatt azok tisztességtelensége elve kizárt és nem is vizsgálható. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés és az üzletszabályzat vitatott pontjai nem ütköznek a R.1.§ (1) bekezdés b) és j) pontjába, mert a teljesítés szerződésszerűségének megállapítására nem tartalmaznak rendelkezést, és a bizonyítási terhet sem fordítják meg a fogyasztó hátrányára. Az üzletszabályzat 5.2.1. pontja kapcsán kiemelte, abban nincs szó arról, hogy az üzleti könyvekbe foglalt adatok közokiratba foglaltan kerülnek elismerésre, a 6.2.4.c) pontja kapcsán pedig arra is hivatkozott, az nem kötelezettséget, hanem jogosultságot biztosít a felperes számára a felmondás elkerülésére, amit az I. rendű alperes nem kényszeríthet ki.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 127.000 forint perköltséget.

Indokolásában megállapította, hogy a felek szerződése az 1959. évi Ptk.685.§ e) pont szerinti fogyasztói, egyben a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 2. számú melléklete szerinti lakossági és fogyasztási kölcsönszerződésnek minősül, amelynek általános szerződési feltételként váltak részévé a kifogásolt szerződési kikötések. Azok tisztességtelenségét az 1959. évi Ptk.209.§ (1) és (3) bekezdése, 209/A.§ (2) bekezdése, valamint a R.1.§ (1) bekezdés b) és j) pontja felhívásával vizsgálta.

A kölcsönszerződés 5.3. pontja kapcsán azt állapította meg, hogy az az 1959. évi Ptk.209.§ (5) bekezdése alapján azért nem minősülhet tisztességtelennek, mert jogszabály, a jelzálog-hitelintézetekről és jelzáloglevélről szóló 1997. évi XXX. törvény (a továbbiakban: Jhtv.) 6.§-a előírásainak megfelelően határozták meg, amely kötelezővé tette a jelzálog alapú kölcsönszerződések közjegyzői okiratba foglalását. Azt is megállapította azonban, hogy a szerződés támadott rendelkezésében kikötött egyoldalú kötelezettségvállalás nem minősül tartozáselismerésnek, ezért nem eredményezhette a fő- és ellenbizonyítás irányának felcserélődését, a bizonyítási teher fogyasztó hátrányára történő megváltoztatását.

Az üzletszabályzat 5.2.1 pontja vizsgálata kapcsán azt emelte ki, a tartozás tekintetében a bank e célra szolgáló nyilvántartásai (üzleti könyvei) és nyilatkozatai irányadónak és hitelesnek történő elfogadása sem minősülhet tartozáselismerésnek, a bizonyítási terhet a szerződési kikötés ezért nem fordította meg. Kiemelte, a felperes álláspontjával szemben az üzletszabályzat nem tartalmazott rendelkezést arra, hogy az adósok a bank nyilvántartásáról készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el tartozásuk mindenkor összegének közokirati tanúsításaként, erre figyelemmel a felperes által felhívott ítélkezési gyakorlatot nem tartotta alkalmazhatónak.

Az üzletszabályzat 6.2.4.c) pontja kapcsán azt állapította meg, hogy az a szerződés egyéb rendelkezéseivel összevetve a felperes hátrányára kötelezettséget nem állapít meg, hanem jogot biztosít számára arra, hogy esetleges szerződésszegése esetén is elkerülhesse az I. rendű alperes azonnali hatályú felmondását.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatását és a kereset teljesítését kérte. Az elsőfokú eljárásban előadott érveire hivatkozott, azt azzal egészítette ki, hogy a BDT2015. 3420 és a BDT2017. 3629 számú eseti döntésekkel alátámasztott ítélkezési gyakorlat szerint tisztességtelen az a szerződési feltétel, amelynek alapján a fogyasztó mindenkor tartozását a vele szerződő fél egyoldalú közlése alapján a közjegyző által kiállított közokirat tanúsítja, illetve amely - mint a szerződéskötéskor a kölcsön folyósítása előtt megtett tartozáselismerés - a bizonyítási teher szempontjából a fogyasztót indokolatlanul hátrányos helyzetbe hozza.

Az I. rendű alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint sem az adós egyoldalú kötelezettségvállalásáról készült közokirat átadásának előírása, sem a bank nyilvántartásai irányadónak és hitelesnek történő elfogadása nem jelenti a bizonyítási teher megfordulását a fogyasztó hátrányára. Az adós közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállalásához és a bank közokiratba foglalt felmondásához nem a szerződéses rendelkezés, hanem a Pp.195.§ (1) bekezdése alapján fűződik meghatározott bizonyító erő, annak alapján a közjegyző végrehajtási záradékot bocsáthat ki, a felperesnek pedig a végrehajtás megindulását követően indítandó végrehajtás megszüntetési (korlátozási) perben a támadott feltételtől függetlenül bizonyítania kell a követelés megszűnését vagy csökkenését. Kiemelte, hogy az I. rendű alperes nyilvántartásait törvénynél fogva vezeti, annak adatai figyelembevétele nem jelent hátrányos eltérést a közvetlen bírósági végrehajtás jogszabályi előírásaihoz képest, annak elfogadása a felperes részéről nem minősülhet tartozáselismerő nyilatkozatnak sem. Hivatkozott arra is, a Kúria .../5. számú ítéletében egy, az alperes üzletszabályzatának 5.2.1. pontjához hasonló tartalmú üzletszabályzati rendelkezés kapcsán úgy foglalt állást, hogy az nem ütközik a R.1.§ (1) bekezdés b) és j) pontjába, nem minősül tisztességtelennek.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a másodfokú bíróság a kifogásolt szerződési feltételek tisztességtelenségének hiányára levont jogi következtetéssel és a keresetet elutasító érdemi döntéssel is egyetértett. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolását a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra is tekintettel kiegészíti az alábbiak szerint:

A kölcsönszerződés 5.3. pontjának 3. bekezdése a kölcsön folyósításának feltételeként az adósok kötelezettségét állapította meg arra, hogy közjegyzői okiratba foglalják egyoldalú kötelezettségvállalásukat a szerződésből eredő kötelezettségeik teljesítésére. A felperes ezt a feltételt azért értékelte tisztességtelennek, mert a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) szerződés megkötésekor hatályos 21.§ (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C.§ (1) bekezdése biztosítja annak végrehajtási záradékolását, a végrehajtás elrendelése esetén pedig a tartozás fennállta ésösszecszerűsége tekintetében a végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti perben az általános szabályokhoz képest a bizonyítás teher a fogyasztó hátrányára megfordul.

A felperes arra alappal hivatkozott, hogy ezen a szerződési feltételen alapul a közvetlen végrehajtás lehetősége, hiszen az I. rendű alperes által is elismerten kifejezetten azt a célt szolgálta, hogy biztosítsa a Vht.23/C.§ (1) és (2) bekezdésében írt feltételek teljesülését annak érdekében, hogy a

bank követelését tartalmazó közjegyzői okiratot végrehajtási záradékkal lehessen ellátni és annak, mint végrehajtható okiratnak alapján az adósokkal szemben peres eljárás nélkül bírósági végrehajtást lehessen indítani.

A közjegyzői záradékolás lehetőségét biztosító szerződési feltétel azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint sem az 1959. évi Ptk.209.§ (1) bekezdése, sem a R. rendelkezései alapján nem minősülhetett tisztességtelennek. Ezek a szabályok ugyanis a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv átültetését szolgálják, így azokat az uniós joggal összhangban, az uniós jog elsőbbségére és az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatára tekintettel kell alkalmazni. Az Európai Unió Bírósága pedig a C-32/14. számú „... Zrt. - ...” ítéletében úgy foglalt állást, hogy a közjegyzői záradékolás lehetősége nem sérti az uniós jogot, mert a fogyasztónak módjában áll jogait megvédeni azzal, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítása vagy a végrehajtás megszüntetése iránt pert indíthat, amelyben a nemzeti bíróság a záradékolás alapjául szolgáló szerződés kifogásolt feltételi tisztességtelenségét vizsgálhatja.

A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon jogi következtetésével, hogy a szerződési feltétel az 1959. évi Ptk.209.§-ának (5) bekezdése szerint nem minősülhetett tisztességtelennek, mert a Jhtv.6.§-a, illetve a 8.§ (2) bekezdés b) pontja a jelzálog-hitelintézet által nyújtott vagy megvásárolt jelzáloghiteltek tekintetében írja elő kötelezően a kölcsönszerződés vagy a szerződés szerinti kötelezettség fennállásáról tett egyoldalú kötelezettségvállalás közjegyzői okiratba foglalását. Az I. rendű alperes nem hivatkozott arra, hogy szakosított jelzálog-hitelintézetnek minősül. A Jhtv. felhívott rendelkezéseinek azonban a kölcsönszerződés 5.3. pont kifogásolt rendelkezése tisztességtelenségének vizsgálatakor mégis jelentősége van, hiszen a közjegyzői záradékolás lehetőségének biztosítását előíró szerződési feltételt a jelzálog-hitelintézet, mint szakosított hitelintézet által kötött jelzálog hitelszerződésekben kötelezően előírja a törvény akkor is, ha azok fogyasztói szerződések. Ezért az egyéb hitelintézetek - így az I. rendű alperes bank - által megkötött jelzálog hitelszerződés azonos tartalmú feltétele sem az 1959. évi Ptk.209.§ (1) bekezdése, sem a R. szabályai alapján nem minősülhetett a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára megállapító tisztességtelen feltételnek.

Az üzletszabályzat 5.2.1. pontja kapcsán a másodfokú bíróság teljesen egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtett jogi indokokkal, e rendelkezésből nem következik az, hogy a bizonyítási teher a R.1.§ (1) bekezdésének j) pontja szerint feltétlenül tisztességtelennek minősülő módon a fogyasztó hátrányára változott meg. Az a kitétel, hogy a kölcsön és járulékaik mindenkori összegének megállapítása szempontjából a bank üzleti könyvei az irányadók, nem jelenti azt, hogy a felek közötti jogvitában a kölcsön összegét, esedékességét a fogyasztónak kellene bizonyítania. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy az üzletszabályzat 5.2.1. pontja a felperes által megjelölt tartalmú rendelkezést nem is tartalmazza, hiszen nem szól arról, az adós a szerződéskötéskor előre elismeri, hogy a jövőben bármikor fennálló tartozása a kölcsönadó saját üzleti könyvei, illetve nyilvántartásai alapján megállapítható, közjegyző által kiállított közokirattal tanúsított összeggel azonos. Utal a másodfokú bíróság arra, hogy még az ilyen tartalmú szerződési feltétel tisztességtelensége kapcsán a BDT2017. 3629 és a BDT2015. 3420 számú döntésekből kitűnő ítélkezési gyakorlat sem tartható fenn, a Kúria ugyanis több döntésében, köztük a ..... Ítélet tábla jogerős határozata tárgyában hozott .../4. számú ítéletében, valamint a joggyakorlat egységesítésére közzétett 1/2018. számú Gazdasági Elvi Határozatában úgy foglalt állást, hogy az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, még akkor sem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ha a szerződős felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt

ténytanúsítványt tekintik irányadónak, ezért nem változtatja meg a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem, tehát az ilyen szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen.

Végrehajtási záradék kiállítása esetén az adós a tartozását valóban csak a Pp.369.§-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja, amelyben neki kell bizonyítania, hogy nem tartozik vagy nem a kimutatott összeggel tartozik. Ez a bizonyítási terhelés azonban a Pp.164.§ (1) bekezdésének megfelelően alakul, és nem a bank nyilvántartásai (üzleti könyvei) és nyilatkozatai irányadónak és hitelesnek való elfogadására vonatkozó szerződési feltételen. Az üzletszabályzat 5.2.1. pontja tehát nem biztosít több jogosultságot az I. rendű alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályi alapján őket egyébként megilletnék, illetve terhelnék.

Az üzletszabályzat 6.2.4.c) pontjában foglalt szerződési kikötés helyes értelmezésével állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az a nem rótt felperesre kötelezettséget, hiszen az I. rendű alperes annak alapján nem kényszerítheti ki, hogy a hitelszerződésből fakadó tartozását saját költségére közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozattal is ismerje el, csupán annak kezdeményezésére jogosult. A rendelkezés éppen jogosítja a felperest arra, hogy tartozáselismerő nyilatkozattal elkerülje a felmondást, ha az I. rendű alperes azonnali hatályú felmondási joga megnyílik. A fogyasztó számára jogosultságot biztosító szerződési feltétel pedig nem okozhat az ő terhére egyenlőtlenséget a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek egyensúlyában, ezért az 1959. évi Ptk.209.§ (1) bekezdése alapján nem minősülhet tisztességtelennek. A feltétel nem kötelezi a felperest tartozáselismerő nyilatkozat megtételére, így nem jár azzal a következménnyel sem, hogy a R.1.§ (1) bekezdés j) pontja alapján a bizonyítási terhet a hátrányára megfordítaná.

A felperes keresetlevelében felhívta ugyan a R.1.§ (1) bekezdés b) pontját, annak azonban nem adta indokát, hogy a kifogásolt szerződési feltételeknek miért tulajdonít olyan tartalmat, hogy azok az I. rendű alperest jogosítják fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A perbelihez hasonló szerződési feltételek vizsgálata kapcsán a Kúria már több ítéletében állást foglalt arról, hogy a R.1.§ (1) bekezdés b) pontjának helyes értelmezése szerint az olyan szerződési feltétel tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet arra jogosítja fel, hogy a saját - tehát nem a fogyasztó - teljesítésének szerződésszerűségét megállapíthassa. Az I. rendű alperes szerződésből eredő főkötelezettsége a kölcsön nyújtása volt, a felperes által kifogásolt szerződési feltételek egyike sem szabályozta a szerződésszerű kölcsönnyújtás megállapítását, ezért azok a R.1.§ (1) bekezdés b) pontja alapján sem minősülhettek tisztességtelennek, ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította.

A másodfokú bíróság a fenti indokok alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, a másodfokú bíróság ezért a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján őt kötelezte az I. rendű alperes részéről felmerült másodfokú perköltség megfizetésére, mely a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján megállapított ÁFA-val növelt ügyvédi munkadíj. A felperes viseli a saját másodfokú költségeit. A II. rendű alperes részéről a fellebbezési eljárásban perköltség nem merült fel.

Pécs, 2018. január 25.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Hrubí Adrienn s.k. bíró